

5. ทิฐฐัมมิกัตถประโยชน์ 4 หลักธรรมเพื่อความเจริญในปัจจุบัน

ทิฐฐัมมิกัตถประโยชน์ 4 หมายถึง ธรรมะ 4 ประการที่เป็นประโยชน์ในชีวิตปัจจุบัน ช่วยให้
คฤหัสถ์มีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต การงาน ทรัพย์สิน ครอบครัว และสังคม
ประกอบด้วย

1. อุฏฐานสัมปทา — ถึงพร้อมด้วยความขยันหมั่นเพียร
2. อารักขสัมปทา — ถึงพร้อมด้วยการรักษาทรัพย์
3. กัตถาณमितตตา — ความเป็นผู้มีมิตรดี
4. สมชีวิตา — การเลี้ยงชีวิตพอดี ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฝืดเคือง

1. อุฏฐานสัมปทา — ความขยันหมั่นเพียร

ความหมาย

อุฏฐานสัมปทา คือ ความถึงพร้อมด้วยความขยัน ความเพียร ความเอาใจใส่ และความ
รับผิดชอบในการประกอบอาชีพและหน้าที่ของตน

อธิบายโดยละเอียด

ผู้ครองเรือนต้องมีหน้าที่เลี้ยงตนเอง ครอบครัว และทำประโยชน์ต่อสังคม จึงต้องขยัน ไม่เกียจ
คร้าน ไม่ปล่อยเวลาให้เสียเปล่า

ความขยันในที่นี้ไม่ใช่ทำงานหนักอย่างไร้ปัญญา แต่หมายถึงทำงานด้วยความรู้ ความสามารถ
การวางแผน และความรับผิดชอบ

คนมีอุฏฐานสัมปทาเป็นผู้รู้จักเรียนรู้ พัฒนาตนเอง ไม่ยอมแพ้ง่าย และพยายามทำหน้าที่ให้
สำเร็จ

วิธีปฏิบัติ

1. ทำงานด้วยความรับผิดชอบ
2. ไม่เกียจคร้าน ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง
3. เรียนรู้และพัฒนาความสามารถอยู่เสมอ
4. วางแผนก่อนทำงาน
5. ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์
6. แก้ปัญหาด้วยความพยายามและปัญญา
7. ทำงานสุจริต ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

ประโยชน์

1. การงานเจริญก้าวหน้า
2. มีรายได้มั่นคง

3. เป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่น
 4. ลดความยากจนและความลำบาก
 5. ทำให้ครอบครัวมั่นคง
 6. สร้างความภูมิใจในตนเอง
 7. เป็นเหตุแห่งความสำเร็จในชีวิต
-

2. อารักขสัมปทา — การรักษาทรัพย์

ความหมาย

อารักขสัมปทา คือ ความถึงพร้อมด้วยการดูแลรักษาทรัพย์ที่หามาได้โดยสุจริต ไม่ให้สูญหายไปโดยเหตุอันไม่สมควร

อธิบายโดยละเอียด

การหาทรัพย์เป็นเรื่องยาก แต่การรักษาทรัพย์ให้เกิดประโยชน์ก็สำคัญไม่แพ้กัน พระพุทธเจ้าทรงสอนให้รักษาทรัพย์จากภัยต่าง ๆ เช่น ไฟ น้ำ โจร ผู้ไม่หวังดี และการใช้จ่ายที่ไม่รอบคอบ

อารักขสัมปทาในยุคปัจจุบันหมายถึงการรู้จักบริหารเงิน รักษาทรัพย์สิน วางแผนการเงิน ป้องกันหนี้สิน และใช้ทรัพย์อย่างมีสติ

วิธีปฏิบัติ

1. เก็บออมตามสมควร
2. ทำบัญชีรายรับรายจ่าย
3. ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
4. ไม่ลงทุนโดยขาดความรู้
5. ระงับการถูกล่อลวง
6. รักษาทรัพย์สิน บ้าน รถ และเอกสารสำคัญ
7. หลีกเลี่ยงอบายมุขที่ทำให้เสียทรัพย์
8. วางแผนค่าใช้จ่ายของครอบครัว

ประโยชน์

1. ทรัพย์ไม่รั่วไหล
2. มีความมั่นคงทางการเงิน
3. ลดหนี้สิน
4. ครอบครัวปลอดภัยและมั่นใจ
5. มีทุนสำหรับอนาคต
6. สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้
7. ใช้ทรัพย์ทำบุญและทำประโยชน์ได้มากขึ้น

3. กัลยาณมิตตตา — การมีมิตรดี

ความหมาย

กัลยาณมิตตตา คือ ความเป็นผู้มีมิตรดี คบคนดี มีผู้แนะนำในทางที่ถูกต้อง และหลีกเลี่ยงคนที่ชักนำไปสู่ความเสื่อม

อธิบายโดยละเอียด

ชีวิตของคนเราถูกหล่อหลอมจากคนที่คบหา หากคบคนดี ก็ได้แบบอย่างดี ได้คำแนะนำดี และมีแรงสนับสนุนให้เจริญ หากคบคนชั่ว ก็อาจถูกชักนำไปสู่ความเสื่อม เช่น การพนัน สุรา ยาเสพติด การผิดศีล และการทำผิดกฎหมาย

กัลยาณมิตรคือผู้ที่มีศีล มีปัญญา มีความจริงใจ กล้าเตือนเมื่อเราผิด และสนับสนุนให้เราทำความดี

วิธีปฏิบัติ

1. คบคนที่มีศีลธรรม
2. เลือกเพื่อนที่ชวนไปทางดี
3. ฟังคำตักเตือนของผู้หวังดี
4. หลีกเลี่ยงเพื่อนที่ชวนไปอบายมุข
5. คบครู อาจารย์ และผู้มีปัญญา
6. เข้าหาหมู่คณะที่ส่งเสริมความดี
7. พยายามเป็นกัลยาณมิตรให้ผู้อื่นด้วย

ประโยชน์

1. ได้แบบอย่างที่ดี
2. มีผู้เตือนเมื่อผิดทาง
3. ชีวิตปลอดภัยจากอบายมุข
4. เจริญในความรู้และคุณธรรม
5. มีเครือข่ายช่วยเหลือที่ดี
6. ครอบครัวยุติและการงานมั่นคงขึ้น
7. เป็นเหตุแห่งความเจริญทั้งทางโลกและทางธรรม

4. สมชีวิตา — การเลี้ยงชีวิตพอดี

ความหมาย

สมชีวิตา คือ การดำเนินชีวิตอย่างพอดี รู้จักประมาณรายได้และรายจ่าย ไม่ฟุ่มเฟือยเกินฐานะ และไม่ตระหนี่จนทำให้ชีวิตลำบาก

อธิบายโดยละเอียด

สมชีวิตาเป็นหลักสำคัญของการเงินและการครองเรือน ผู้มีสมชีวิตารู้จักใช้ชีวิตตามฐานะ หาได้เท่าไร ใช้ให้เหมาะสม ไม่ใช้เกินตัว ไม่สร้างหนี้โดยไม่จำเป็น และไม่ประหยัดจนเบียดเบียนตนเองหรือครอบครัว

พระพุทธเจ้าทรงเปรียบเทียบว่า ผู้ฉลาดควรรู้รายรับรายจ่าย เหมือนคนชั่งตราซัง รู้ว่าข้างไหนมากข้างไหนน้อย ในยุคปัจจุบัน สมชีวิตาหมายถึงการมีงบประมาณ การออม การลงทุนอย่างรอบคอบ และการใช้จ่ายอย่างมีสติ

วิธีปฏิบัติ

1. รู้รายรับรายจ่ายของตน
2. ใช้จ่ายให้เหมาะกับฐานะ
3. ไม่ฟุ่มเฟือยตามกระแสสังคม
4. ไม่สร้างหนี้เกินกำลัง
5. แบ่งเงินสำหรับใช้ ออม ทำบุญ และฉุกเฉิน
6. ปรึกษาคครอบครัวก่อนใช้จ่ายเรื่องใหญ่
7. ฝึกความพอใจในสิ่งที่มี

ประโยชน์

1. ชีวิตไม่เดือดร้อนทางการเงิน
2. ลดความเครียดในครอบครัว
3. มีเงินออมและเงินสำรอง
4. ป้องกันหนี้สิน
5. ใช้ชีวิตเรียบง่ายและมีความสุข
6. มีโอกาสทำบุญและช่วยเหลือผู้อื่น
7. ครอบครัวมั่นคงและสงบสุข

สรุปทฤษฎี ๔ มิกัตถประโยชน์

อุฏฐานสัมปทา ทำให้รู้จักสร้างทรัพย์ด้วยความขยัน

อารักขสัมปทา ทำให้รู้จักรักษาทรัพย์ด้วยความรอบคอบ

กัลยาณมิตตตา ทำให้มีคนที่คอยแนะนำและสนับสนุน

สมชีวิตา ทำให้ใช้ชีวิตพอดี ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ลำบาก

ทฤษฎี ๔ มิกัตถประโยชน์ 4 จึงเป็นหลักธรรมสำหรับความสำเร็จในชีวิตปัจจุบัน ช่วยให้ผู้ครองเรือนมีงานดี มีทรัพย์มั่นคง มีเพื่อนดี มีครอบครัวอบอุ่น และดำเนินชีวิตอย่างสมดุลตามหลักพระพุทธศาสนา.

